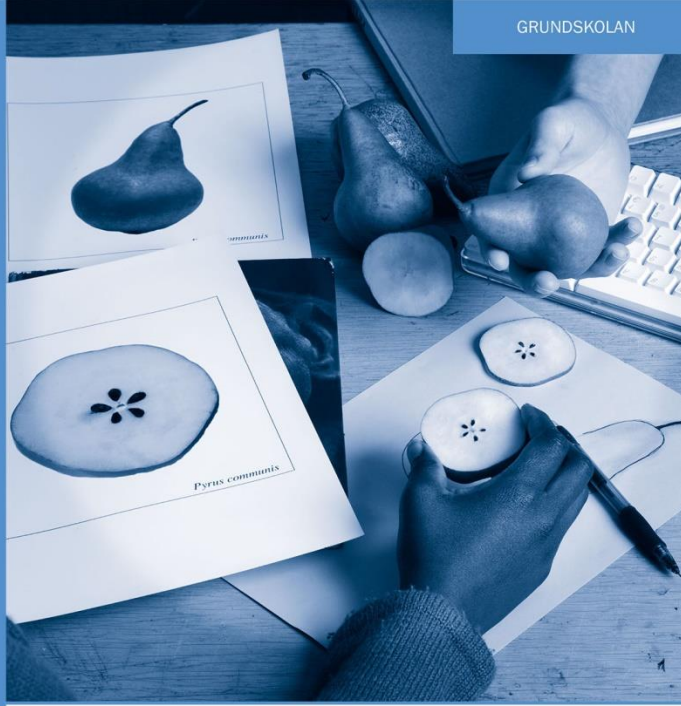

Michael Rystad
Utvecklingsstrateg

- Våra styrdokument
- Fritidshemmets kärna
- Lärande hela dagen
  - Fritidssatsning för att alla ska lyckas
- Centralt stöd
  - Nyckelträffar, nyckelpersoner, modeller, praktikexempel
- Lokal satsning
  - Tillvägagångssätt, gemensam förståelse, identifiera behov, utvecklingsarbete

**Läroplan för grundskolan,
förskoleklassen och
fritidshemmet 2011**

Reviderad 2016

Målsättning

- Lärare i skola och fritidshem utvecklar en fördjupad förståelse för fritidshemmets uppdrag utifrån läroplanen.
- Fritidshemmets uppgift ska vara synliggjort, känt och framträdande.
- Fritidshemmet ska arbeta systematiskt med kvalitetsarbete för att fler barn ska lyckas.

Centralt stöd

- Nyckelpersoner
- Nyckelträffar
- Vad behöver rektorer och nyckelpersoner för att stödja det lokala arbetet?

SVEDALA KOMMUN

Nyckelträffar

- **Stödja rektorer** i deras arbete med fritidssatsningen på skolorna.
- Delaktiga i **planering och genomförande** både lokalt och centralt.
- **Följa** den lokala processen och **återkoppla** den vid nyckelträffarna.

NYCKELPERSON
ROLL OCH
UPPDRAG

Lokal satsning

- Analys och lokal målsättning
- En SKA-plan för arbetet:
  - Mål, aktivitet, uppföljning när
  - När, var, hur?

SVEDALA KOMMUN

Utvecklingsarbete

Tillvägagångssätt

Hur fördjupar och förfinar vi våra professionella färdigheter, utifrån beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund, så att eleverna får nya erfarenheter av lärande?

STRUKTUR

- Hur ofta - en gång i månaden?
- tre gånger per termin?
- Tidsåtgång - 30-90 minuter?
- Vem leder samtalen?
- Vem ska delta? Fritidspersonal/övriga?
- Hur dokumenteras samtalen?
- Hur garanterar vi att alla blir delaktiga vid varje träff?
- Hur delar vi de erfarenheter vi har?
- inom gruppen? - till övriga?

METOD

- Hur ska vi göra för att få input till vårt arbete
- Litteraturläsning? - Studiebesök? Etc
- Vilka metoder ska vi använda för att pröva och utvärdera det nya agerandet i vår verksamhet - observationer - dubbellogg?
- Vem kan hjälpa oss? - psykolog
- specialpedagog - strateg - nyckelperson
- expert - forskande lärare?

Vanliga misstag i utvecklingsarbete

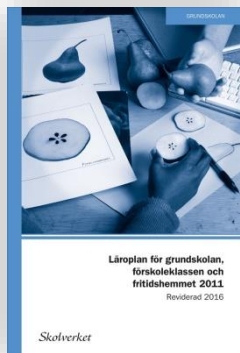
- Individuell fortbildning
- Alla drar åt olika håll
- Fokus på allt innebär fokus på inget
- "Kill your darlings"
- Bråttom till lösningar och aktiviteter
- Mycket snack men ingen verkstad
- Att vi tröttnar och byter fokus

Lärande hela dagen

Utvecklingsfaser

Samverkan och implementering av uppdrag på skolorna

Introduktionsfas

Analysfas

Undersökning och utveckling

Planeringsfas

Utvärderingsfas

Vilken fas är vi i?

Gemensam Identifiera
förståelse problemområde

Introduktionsfasen

- pröva och utveckla idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling,
- ta hänsyn till personliga behov av balans mellan aktivitet och vila,
- skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt,
- kommunicera med språkliga uttrycksformer i olika sammanhang och för skilda syften,
- skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer, utforska och beskriva företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, samt

Vad betyder det?

öer samt förstå vad som kan
nande.

Gemensam förståelse

Läroplan för grundskolan,
förskoleklassen och
fritidshemmet 2011
Reviderad 2016

Fritidshemmet
– Ett kommentarmaterial
till läroplanens fjärde del

Skolverket

"kommunicera med språkliga uttrycksformer i olika sammanhang och för skilda syften"

Lgr11 rev16, kapitel 4

"De språkliga uttrycksformerna finns i en mängd varianter. En traditionellt skriven text, en dans, ett dataspel eller en teaterföreställning är exempel på språkliga uttrycksformer. De kan stå ensamma eller samspela med varandra, som till exempel en webbplats som innehåller bild, film, ord och musik"

Ett kommentarmaterial till läroplanens fjärde del

Gemensam förståelse

Identifiera problemområden och beslut om prioriterat mål

Stöd för att identifiera ett behov

Utgå ifrån de förmågor som beskrivs i Lgr11, kap 4. För varje förmåga görs en bedömning av fritidshemmets förmåga att ge eleverna förutsättningar:

- Nivå 1 *I mycket låg grad. Syns inte i verksamheten. Medvetenhet saknas.*
Nivå 2 *I ganska låg grad. Fragment, enstaka fall. Tillfälligheter.*
Nivå 3 *I ganska hög grad. I viss utsträckning. I vissa delar av.*
Nivå 4 *I mycket hög grad. Genomsyrar verksamheten. Medvetet och integrerat.*

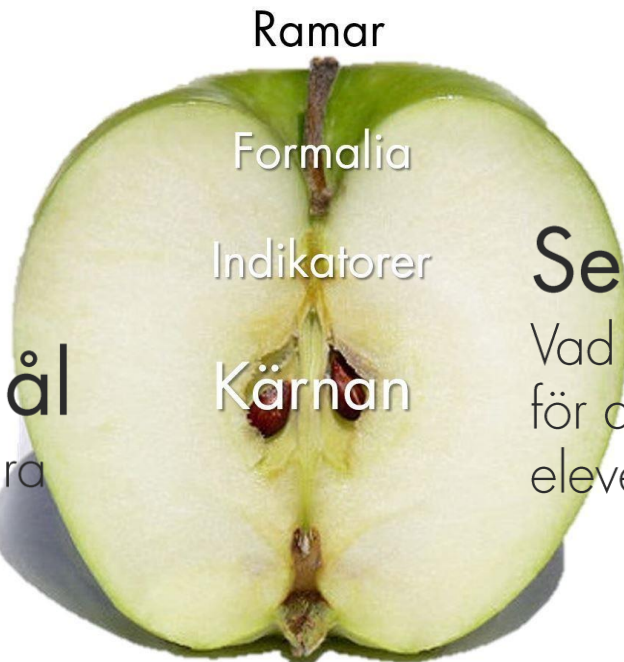
VAD

IDENTIFIERA ETT BEHOV	1	2	3	4
Idéer och problem Eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att pröva och utveckla idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling			✗	
Behov och balans Eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att ta hänsyn till personliga behov av balans mellan aktivitet och vila		✗		
Relationer och förhållningssätt Eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt			✗	
Kommunikation och språk	✗			
Estetiska uttrycksformer Eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer			✗	
Företeelser och samband Eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att utforska och beskriva företeelser och samband i natur, teknik och samhälle		✗		
Hälsa och välbefinnande Eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att röra sig allsidigt i olika miljöer samt förstå vad som kan påverka hälsa och välbefinnande				✗

1. Prioriterade mål

Primärt mål

Vad behöver våra elever utveckla?

Ramar

Formalia

Indikationer

Kärnan

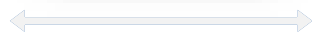
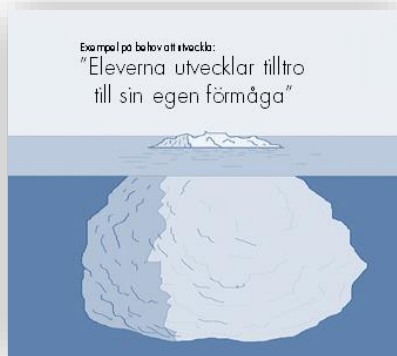
Förmåga att
kommunicera

Sekundärt mål

Vad behöver vi utveckla för att tillgodose elevernas behov?

ANALYSFASEN

Samverkan och implementering av uppdrag på skolorna

Introduktionsfas

Analysfas

Undersökning och utveckling

Planeringsfas

Utvärderingsfas

Vad ser vi?

Exempel på behov att utveckla:

Eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att kommunicera med språkliga uttrycksformer i olika sammanhang och för skilda syften,

Analys

Vad behöver vi förstå?

Analysfas

Vilka kompetenser, färdigheter och förmågor uppvisar elever i den verksamhet de befinner sig i och vilka behöver vi utveckla?

Fysisk lärmiljö

Klassrum, matsal, korridorer, omklädningsrum, skolgård, toaletter, ljud- och ljusmiljö, synintryck, möbler och inredning.

Pedagogisk lärmiljö

Arbetsätt, metoder, struktur, tydlighet, flexibilitet, extra anpassningar, särskilt stöd, kompensatoriska hjälpmedel, digitala läresurser, schema, bild- och teckenstöd.

Psykosocial lärmiljö

Värdegrund, socialt klimat, trygghet och gemenskap i skolan samt undervisningsgruppen, bemötande och relationer mellan lärare, övrig personal och elever.

Förmåga att
kommunicera

Vad ser vi?

Exempel på behov att utveckla:

Eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att kommunicera med språkliga uttrycksformer i olika sammanhang och för skilda syften,

Analys

Vad behöver vi förstå?

Prioriterat mål och analys

Forskning

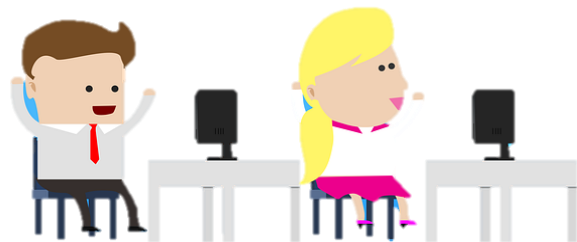

VAD

1) Forskningen ger förslag

HUR

2) Lärare planerar och provar utifrån forskning

HUR

3) Observera/notera för att utvärdera effekterna

RESULTAT

4) Kollegiet diskuterar, drar slutsatser. Nya analyser, förhållningssätt och metoder.

Exempel på kriterier/indikatorer att observera
+ Skriver texter som kan läsas och förstås när de skrivs.
+ Frågar om och pratar om textens mottagare.
+ Försöker anpassa språk efter de som förväntas läsa texten.
+ Är mån om att texten ska vara korrekt gällande stavning, punkt- och stor bokstav etc.
+ Läser gärna texten högt eller ber någon annan läsa den.
- Skrivupplevelsen är i fokus, vad eleven tänker och känner när

Baraskolan

Fredagar 60-90 minuter

Steg 1 Läroplan – gemensam förståelse
och identifiera problem

Steg 2 Analys

Steg 3 Utvecklingsplan och
professionellt lärande

SVEDALA KOMMUN

KvUtiS.se

kvutis.se/fritidshem-for-att-alla-ska-lyckas